

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Румен Петров Константинов, д.м.

вътрешен член и председател на Научно жури

назначено със Заповед на Ректора на МУ-Варна Р-109-343/09.10.2019 г.

Относно: защита на дисертационния труд по процедура за придобиване на образователната и научна степен „Доктор” на **д-р Светла Михова Станева** докторант на самостоятелна подготовка, на тема: **„Екологична епидемиология на листерийната инфекция в България“** по област на висше образование **7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина и научна специалност „Епидемиология“**.

Становището се основава на ЗРАС в Република България и Правилниците на МОН и МУ — Варна. Декларирам, че нямам конфликт на интереси с кандидата.

Кратки данни за кариерното развитие на кандидата

Д-р Светла Михова Станева е родена на 15.05.1959 г. Завършва гимназия през 1977 год в град Айтос. От 1977 до 1983 година завършва магистратура по медицина в Медицински университет „проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна. Работи като училищен лекар в гр Айтос през периода 1983-1987 година. От август 1987 година е ординатор в отдел Епидемиологичен на ХЕИ Варна, основно профилирана по проблемите на вътреболничните инфекции. От 1988 г. е ангажирана с обучителна дейност сред ученици и студенти по превенцията на HIV инфекцията. През 1990 г придобива специалност по епидемиология. От ноември 2004 до февруари 2005 година е Началник отдел „Противоепидемичен контрол”, а след това – Директор дирекция „НЗБ” в РИОКОЗ Варна. Организира регионални и национална кампании, свързани с безплатно изследване за HIV, провежда обучения на лишени от свобода, студенти, социални работници по проблемите на СПИН. Участва активно в работата на Консултативния съвет по СПИН към община Варна и разработването на алгоритъм за действие спрямо деца

в рисково поведение. Участва в национални и международни проекти по надзора на заразните болести, преминава в различни форми обучения за компютърна грамотност, английски и френски език. Д-р С. Станева преминава обучения по дезинфекция, вътреболнични инфекции, грип и ОРЗ, трансмисивни инфекции, легионелоза, HIV и СПИН в НЦЗПБ; участва в Българо-швейцарската програма по болнична хигиена, в симпозиумите по ДДД и БУЛНОЗО. От февруари 2011 г. е директор на новосъздадената РЗИ Варна, от юни до септември 2011 г е Зам директор на РЗИ Варна. След това е Директор на Д „НЗБ” до юни 2014 година, когато отново е назначена като Директор на РЗИ Варна до юни 2015 година. От септември 2015 година е асистент по епидемиология в катедра по Хигиена и епидемиология на Медицински университет Варна. Работи като болничен епидемиолог в СБАГАЛ Варна. Научните интереси на д-р С. Станева са в областта на епидемиологията на на листериозата в България, като активно проучва достъпната епидемиологична и микробиологична информация. Член е на БЛС, Българско научно дружество по обществено здраве и Българско научно дружество по епидемиология на инфекциозните и неинфекциозни масови заболявания.

От представените изискуеми и задължителни документи се вижда, че цялата процедура по зачисляване, полагане на изпит за докторантски минимум, отчисляване и насочване към публична защита отговаря на законовите разпоредби и правилника за РАС на МУ-Варна.

Характеристика и оценка на дисертационния труд.

Описателна характеристика: Представеният дисертационен труд е в обем от 202 страници, 4 приложения и е онагледен с 29 фигури, и 8 таблици. Библиографският списък включва 322 литературни източника, от които 83 на кирилица и 239 на латиница. Структурните раздели на дисертацията са добре балансирани и са в следната последователност: въведение, литературен обзор 35 стр., цел, задачи и хипотези 2 стр., материали и методи 3 стр., собствени проучвания 101 стр., Обобщения, значение на проучването, основни изводи и приноси 4 стр.

Литературният обзор е построен върху системното и задълбочено изследване на значителен по обем публикационен ресурс. В теоретичен план е изложено развитието на екологичната епидемиология, като профилно направление в епидемиологията в изучаването на сапронозните паразитарни системи. Представени са еколого-епидемиологичните особености на паразитарния цикъл при листериозата – източници (зоонозен резервоар, околна среда), механизъм на предаване, (фактори, храни) , възприемчивост и основните особености на епидемичния процес при листериозата. Логично на фона на честота на случаите от листерийна инфекция в света и България са изложени съществуващите системи за епидемиологичен надзор. Проличава критичното отношение на дисертанта и въз основа на изводната част на обзора, целенасочено е формирана областта на собственото изследване. Литературният обзор е в достатъчно коректни размери и при съставянето му са използвани авторитетни съвременни източници и автори.

Целта е ясно определена и са формулирани произтичащите основни задачи на проучването.

Собствените изследвания обхващат регистрираните в РБългария лица, заболели от листериоза през периода 2009-2018 година, жени в детородна възраст, регистрационни бази данни за храни, контаминирани с *L monocytogenes*, анкетно проучване сред 162 жени в детородна възраст и всички записи на европейската система за бързо съобщаване на рискови храни RASFF в периода 2002-2018 година. **Методологията на изследването** е подходящо подбрана и използва широка гама от епидемиолого - диагностични, анкетни, статистически и социологически методи.

Обосновка и развитие на тематичната проблематика: Темата на дисертационния труд „Екологична епидемиология на листерийната инфекция в България” е с висока степен на епидемиологична актуалност в теоретично и приложно отношение. Тя корелира с целта за проучване на екологичната епидемиология на листерийната инфекция в България и предлагане на модел за надзор и контрол на заболяването.

Дисертантът е развил темата по следните направления:

- Основни принципи, определение и форми на еколого-епидемиологичната диагностика на листериозата в Р България;
- Извършване на пространствено епидемиологично проучване и еколого-епидемиологичен анализ на епидемиологичните особености на листериозата в РБългария, медицински и социални аспекти на епидемиологична значимост на листериозата.
- Епидемиологично проучване, анализ и оценка значението на различни фактори на околната среда за заразяване с *Listeria monocytogenes*; анкетно епидемиологично проучване на хранителните навици и риска от листерийна инфекция при жени в детородна възраст в РБългария, проучване международните и национални системи и регламенти за контрол над храните като основен фактор на разпространение на *Listeria monocytogenes*.
- Еколого епидемиологичен анализ на особеностите на эпизоотичния процес при листериозата.
- Еколого-епидемиологичен пространствен модел на листерийната инфекция и формиране епидемиологичен алгоритъм за надзор и контрол на листериозата в РБългария.

При разработването на проблематиката проличава личния принос на дисертанта при разработването темата на доктората. Използвани са целенасочено широк набор научни методи в успешно съчетание. Задълбоченото проучване и анализиране на получената информация се съчетава с разработване и предложение на модел за карта за епидемиологично проучване и основни насоки за оптимизиране на надзора над листериозата. Проличава комплексният епидемиологичен подход на дисертанта, при изграждането, оценката и подредбата на получената информация. Логичен завършек на дисертационния труд се явяват основните насоки за оптимизиране на надзора над листериозата и Програма за превенция на листерийната инфекция в България. Всеки от тематичните раздели е обособен в принципните направления и завършва с изводи.

Основните изводи са тематично групирани и представят резултатите от пространствено еколого - епидемиологично проучване на листерийната инфекция с насоки за ефективен епидемиологичен надзор и контрол.

Приносите са обособени в три области: с оригинален характер, обогатяващи съществуващите научни знания, и с научно-приложен характер. Формулирани са основните принципни позиции на еколого-епидемиологичната диагностика при листериозата като сапронозна инфекция и е разработен „Пространствен модел на циркулацията на *Listeria monocytogenes*”. Предложен е модел за епидемиологична диагноза на листерийната инфекция с насоки и компоненти за формиране на Национална програма за надзор и контрол над листериозата в България.

Авторефератът е изготвен според изискванията и напълно отразява дисертационния труд. Включва структурата на методологията, резултатите и изводите на работата на докторантката. Д-р Светла Станева представя изискуемите три пълнотекстови статии, публикувани по темата на дисертационния труд.

Лични впечатления от кандидатката:

В качеството си на научен ръководител бих искал да споделя личите си впечатления от д-р Светла Михова Станева. Тя е специалист в областта на епидемиологията на инфекциозните болести, отличаваща се с професионализъм, дългогодишна приложна работа на ръководни позиции в системата на противоепидемичната служба. Преподавателската дейност в областта на епидемиологията на инфекциозните болести като асистент в МУ- Варна се отличава с задълбочено теоретично и практическо познаване на учебната програма, което се изразява в компетентно провеждане на учебната академична дейност, съчетано с академично отношение към студентската аудитория. Научните интереси в епидемиологията обхващат основни тематични области и проблеми. Д-р С. Станева творчески и компетентно разработва научната тематика и предлага получените резултати в научни публикации и участия в научни форуми. Убеден съм в личностната и професионална готовност на д-р Светла Станева за настоящото и бъдещо успешно провеждане на преподавателската,

приложна и научна работа в Учебния сектор по епидемиология, Катедра хигиена и епидемиология при Медицински университет - Варна.

Заключение;

Представеният за защита дисертационен труд отговаря на законовите разпоредби и правилника за РАС на Медицински университет „Проф. Д-р Параскев Стоянов“-гр. Варна и се отличава с навременност, а приносите обхващат широк кръг области свързани с теоретико-епидемиологичен анализ на екологичните аспекти на циркулацията на причинителя на листерийната инфекция в основните звена на паразитарния цикъл и модел за мониторинг на листериозата; насоки и компоненти за формиране на Национална програма за надзор и контрол над листериозата в България.

Давам своята положителна оценка за присъждане на **д-р Светла Михова Станева** на образователната и научна степен **„Доктор“** на тема: **„Екологична епидемиология на листерийната инфекция в България“** по област на висше образование **7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина и научна специалност „Епидемиология“** и апелирам към членовете на Научното жури също да гласуват положително.

гр. Варна
12.11.2019 г.

/проф. д-р Румен Петров Константинов, д.м./